

# KRITISKE ANALYSER

Af økonom, cand. Scient. Adm. Henrik Herløv Lund

[www.henrikherloevlund.dk](http://www.henrikherloevlund.dk)

[herloevlund@mail.dk](mailto:herloevlund@mail.dk)

## Notat

# Udbudsøkonomiske "topøkonomer" styrer den økonomiske debat i Danmark.<sup>1</sup>

*Det seneste tiår har en gruppe såkaldte "topøkonomer" været centrale for gennemførelse af en udbudsøkonomisk og velfærdsbesparende økonomisk politik.*

### Udbudsøkonomi kontra efterspørgselsøkonomi.<sup>2</sup>

Hovedmodsætningen i økonomisk teori går imellem to skoler – de der mener, at økonomiens efterspørgselside er den vigtigste (Keynes) og de, der mener, at økonomiens udbudsside er den vigtigste (Friedmann). Keynes påviste efter mellemkrigstidens store økonomiske krise i modsætning til den fremherskende neoklassiske økonomiske teoris opfattelse, at markedsøkonomien ikke er selvregulerende og ikke af sig selv skaber fuld beskæftigelse. Derfor er det nødvendigt med politisk styring af økonomien navnlig gennem en efterspørgselsregulerende økonomisk politik.

Heroverfor mener Friedmann og monetaristerne, at en sådan politik er skadelig for økonomien og at man bør satse på markeds kræfterne. I stedet for efterspørgselsregulering bør man stimulere udbuddet af produktionsfaktorer. Navnlig er det vigtigt at forøge arbejdskraftudbuddet for at holde lønudviklingen i skak.

### Neoliberalisme.

Her baserer de neoliberalistiske økonomiske skoler sig på den forsimplede antagelse, at øget udbud af arbejdskraft skaber sin egen efterspørgsel. Øget udbud af arbejdskraft antages i kraft heraf af sig selv at skabe øget beskæftigelse og vækst, hvilket imidlertid ikke har hold i erfaringer om de økonomiske

---

<sup>1</sup> ) Udvidelse af økonomisk kommentar i Arbejderen 10. Maj 2013 under titlen "Topøkonomernes" tid bør være omme

<sup>2</sup> ) Jf. Lund, Henrik Herløv og Poul Thøis Madsen: Den økonomisk teoris højresving, 8. juni 2011

realiteter. For her skaber øget udbud af arbejdskraft kun øget beskæftigelse, hvis det modsvares af en øget efterspørgsel. Dvs. der skabes jobs, hvilket ikke sker automatisk og af sig selv.<sup>3</sup>

Udbudsøkonomien baserer sig her på en teoretisk og ideologisk funderet forsimpning af den økonomiske virkelighed

Fra 80'erne og fremefter blev Friedmanns markeds- og udbudsøkonomiske tænkning vigtige elementer i den neoliberalistiske bølge, som fra USA (Reagan) og Storbritannien (Thatcher) marcherede frem i den økonomiske politik. Også i Danmark vandt dette indpas: Politisk ikke mindst i Venstre (Fogh), men også i dansk mainstream økonomisk teori vandt markeds – og udbudsøkonomisk tænkning frem både hos regeringsøkonomerne i finansministeriet såvel som i og omkring Det Økonomiske Råd.

### **Udbudsøkonomiske "topøkonomer".**

I dag er mainstream blandt danske økonomer i høj grad præget af en sådan udbudsøkonomisk tænkning. Og i forreste række her står en halv snes såkaldte "topøkonomer.. De kalder sig selv "nykeynesianere", men det er i virkeligheden en vildledende varebetegnelse. Ganske vist kan de som keynesianerne godt gå ind for politiske indgreb i økonomien.

Men hvor keynesianismen vil skabe fuld beskæftigelse gennem en aktiv efterspørgselsstimulering her og nu, er "nykeynesianerne" - som monetaristerne - mere optaget at øge (arbejdskraft)udbuddet på langt sigt. Og ligesom de egentlig "hardcore" neoliberalister (fx CEPOS) er de tilhængere af at nedsætte skatterne, hvilket jo igen forudsætter nedsættelse af de offentlige (velfærds)udgifter.<sup>4</sup>

"Nykeynesianerne" har således i realiteten mere tilfælles med monetaristerne end med de ægte keynesianerne, som de tværtimod har meget lidt til fælles med.

### **Topøkonomerne spiller sammen med borgerlige medier og politikere.**

Topøkonomerne har ikke mindst fået "overdommerstatus" gennem et tæt samspil med både højresiden i dansk politik som med den borgerlige dagspresse. Ikke mindst VK – regeringen, men også SRSR har udnævnt sådanne økonomer til Det Økonomiske Råd og til store økonomiske kommissioner såsom Velfærdskommissionen, Arbejdsmarkedskommissionen og senest Produktivitetskommissionen.

Herigennem har "topøkonomerne" fået ressourcer og en talerstol til at advokere for en udbudsøkonomisk og ofte neoliberalistisk inspireret økonomisk politik – som politikerne derefter har gennemført. Samtidig der også været en tæt vekselvirkning mellem topøkonomerne og den borgerlige dagspresse, der i udpræget grad efterspørger netop topøkonomernes vurderinger og anbefalinger, som jo i høj grad modsvarer

<sup>3</sup> ) Jf. Jespersen, Jesper: Økonomi er ikke en eksakt videnskab. Information 30.04.13

<sup>4</sup> ) Jf. Nielsen, Jørgen Steen: Aviser cementerer mainstreamøkonomernes dominans. Information 29.04.13

avisernes egne ideologiske og politiske holdninger.<sup>5</sup> Men hermed er den borgerlige dagspresse selvfølgelig også med til at hæve "topøkonomerne" op til netop status af overdommere.

### **Brug for alternative økonomiske opfattelser.**

Men økonomi er IKKE nogen eksaktvidenskab, der er ikke EN rigtig opfattelse. Topøkonomerne formidler i sidste ende en borgerlig økonomisk teori og politik. Der er brug for, at andre, kritiske og mere progressive økonomiske opfattelser og vurderinger kommer frem til gavn for større alsidighed, saglighed og demokratisk balance i den økonomiske debat.<sup>6</sup>

---

<sup>5</sup> ) Jf. Madsen, Poul Thøis: Medierne ringer ikke til alle økonomer. Politiken 27.04.13

<sup>6</sup> ) Jf. Lund, Henrik Herløv Og Poul Thøis Madsen, foran anførte værk.